

СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА ОДСЕКА ЗА ШУМАРСТВО

- ПРЕДЛОГ -

Смањење површина под шумама и угроженост шумских екосистема, нестанак бројних биљних и животињских врста на глобалном нивоу, као последица непосредног или посредног антропогеног утицаја, обележили су значајан историјски период. Крајем XX и почетком XXI притисак на шуме се није смањио, али је његова структура битно измењена, у складу с начином живота и потребама савременог човека, посебно у економски развијеним деловима света.

Упоредо с овим негативним трендовима, последњих деценија расте свест јавности о значају шума, као услова опстанка савремене цивилизације, а такав тренд ће се свакако наставити и у будућности. У том смислу, УН и ЕУ су развиле бројне конвенције и стратегије које је и Србија ратификовала и које дефинишу читав сет циљева у погледу заштите природе и очувања животне средине:

- смањења емисија гасова са ефектом стаклене баште,
- повећање складиштења угљеника,
- ограничење и смањење раста температуре на глобалном нивоу,
- побољшање енергетске ефикасности,
- повећање удела енергије из обновљивих извора,
- „нулто загађење“ животне средине до 2050. године,
- очување и повећање биолошке разноликости,
- одрживи развој и зелена економија итд.

Улога шума и шумарства у реализацији ових циљева недвосмислено је препозната као доминантна. Оваква ситуација ствара веома широк простор и велику одговорност за образовно, научно и стручно деловање Одсека за шумарство, посебно на националном нивоу.

Како би одговорио на бројне изазове које доноси надолазећи период, Одсек за шумарство је израдио Стратегију којом пројектује свој развој у оквиру савремених социо-економских и еколошких (пре свега климатских) изазова. У Стратегији су садржани **циљеви** који се желе постићи, **предлог временских оквира** и **мера** за реализацију тих циљева, као и **оквирних индикатора успешности**.

Идеја водиља је да Одсек за шумарство, Шумарског факултета у Београду, осигура позицију националног лидера у образовном, научном и стручном погледу у области шумарства и заштите природе, као и да ојача и повећа свој утицај у регионалном и европском простору.

Стратегија не подразумева промену организационе шеме ШФ.

Јачање сарадње на свим пољима са другим одсецима ШФ, један је од циљева ове Стратегије.

A. ОБРАЗОВАЊЕ

1. Промена назива Одсека у „Одсек за шумарство и заштиту природе“, ради бољег позиционирања на тржишту кадрова и покривања оног образовног простора који нам, по природи ствари, и припада.

- временски оквир: краткорочни циљ (**1-3 године**),
- мере за реализацију: промена имена у свим нормативним актима Факултета и Универзитета; промена структуре студијских програма и увођење нових предмета из области заштите природе; прилагођавање садржаја постојећих предмета; јавно доступни силабуси предмета и семестрални планови реализације наставе,
- индикатор успешности: већа заступљеност (запошљавање) кадрова које школујемо у институцијама надлежним за заштиту природе (Министарствима и секретаријатима надлежним за сектор заштите животне средине, еколошким инспекцијама и сл.) и у организацијама које врше стручни надзор у заштити природе (Заводи за заштиту природе) или управљају заштићеним подручјима (пре свега, ЈП у шумарству и заштити природе).

2. Обезбеђивање наставно-научног подмлатка и његово стално усавршавање.

- временски оквир: средњорочни циљ (**3-5 година**),
- мере за реализацију: израда нове систематизације радних места; перманентно усавршавање наставно-научног подмлатка кроз Erasmus+ и остале међународне програме размене,
- индикатор успешности: покривеност свих предмета на ОАС сарадницима у складу с реалним потребама, бројем студената, природним одливом кадрова и поуздано утврђеним оптерећењем наставника на бази критеријума заједничких за ШФ; већи број радова у међународним часописима у којима је (ко)аутор наставно-научни подмладак; већи број међународних пројеката с учешћем наставно-научног подмлатка.

3. Подизање квалитета образовања на свим нивоима студија, хармонизација са европским стандардима образовања, уз уважавање позитивних националних искустава и потреба, доживотно учење у складу са Стратегијом УНБГД и ЕУ.

- временски оквир: дугорочни циљ (**5+ година**),
- мере за реализацију: перманентна имплементација савремених знања у наставни процес и уџбеничку литературу; корекција наставних планова и програма и њихово усаглашавање са плановима и програмима факултета средње-европских држава; нови студијски програми на МАС и ДАС као резултат међукатедрске и сарадње на нивоу одсека Шумарског факултета (заједничке МАС на енглеском језику),
- индикатор успешности: већи број високо квалитетних и међународно признатих кадрова оспособљених за решавање сложених проблема из области шумарства, урбаног шумарства, одрживог развоја, климатских промена, заштите животне средине и заштите природе у земљи и иностранству у времену које долази.

4. Примена савремених метода учења, информационих технологија и е-учења.

- временски оквир: средњорочни циљ (**3-5 година**),
- мере за реализацију: блок настава; опремање учионица и лабораторија савременим опремом и училима (у складу с могућностима); употреба виртуелних учионица (нпр. *Google classroom*); употреба комерцијалних и специјализованих софтвера, авио и сателитских снимака (аерофотограмetriја и даљинска детекција) и лидар технологија у настави; интерактивна комуникација на релацији студент-наставник-студент,

- индикатор успешности: већа успешност студената на полагању испита; већа просечна оцена; већи број свршених студената на свим нивоима студија.
5. Повећање обима и унапређење квалитета стручне праксе у наставним базама и организационим јединицама ЈП у шумарству и заштити природе.
- временски оквир: краткорочни циљ (1-3 године),
 - мере за реализацију: осавремењавање програма стручне праксе; повећање броја часова стручне праксе у односу на укупан фонд часова; активно укључивање студената у решавање практичних задатака и проблема; ангажовање кадрова ЈП у извођењу праксе;
 - индикатор успешности: кадрови оспособљени за решавање практичних проблема у различитим сегментима управљања и газдовања шумама и заштићеним подручјима.
6. Унапређење наставног процеса, одржавања испита, промоције Одсека, као и других активности везаних за рад са студентима.
- временски оквир: краткорочни циљ (1-3 године),
 - мере за реализацију: учешће представника студената шумарства у раду Већа Одсека за шумарство; заједнички рад наставника и представника студената у решавању питања од непосредног значаја за студенте; учешће студената у промоцији Одсека; заједничко учешће наставника и студената у хуманитарним и друштвено корисним акцијама,
 - индикатор успешности: 3 студената су чланови Већа Одсека за шумарство (по 1 представник 2.,3. и 4. године ОАС); присуство догађајима на којима се врши промоција Одсека; организована минимум једна хуманитарна и/или друштвено-корисна акција на годишњем нивоу.
7. Јачање сарадње са Шумарским факултетима у окружењу, Европи, Руској Федерацији и Кини.
- временски оквир: дугорочни циљ (5+ година),
 - мере за реализацију: потписивање уговора о институционалној сарадњи,
 - индикатор успешности: размена студената и наставника; заједничке МАС и ДАС; учешће наставника у различитим комисијама и у настави по позиву; интер-катедарски скупови.
8. Унапређење сарадње и пружање подршке средњим стручним школама у области шумарства и заштите природе.
- временски оквир: краткорочни циљ (1-3 године),
 - мере за реализацију: учешће у писању средњошколских планова и програма и у писању средњошколских уџбеника; предавања по позиву; организовање посета ђака Шумарском факултету (дани отворених врата), арборетуму; учешће у додатној едукацији наставника средњих школа из области шумарства и заштите природе итд.,
 - индикатор успешности: попуњена уписна квота студената на ОАС.
9. Дефинисање и боља валоризација позиција мастера и доктора наука у систематизацијама јавних предузећа и других организација у области шумарства и заштите природе.
- временски оквир: средњорочни циљ (3-5 година),

- мере за реализацију: разговори с релевантним представницима предузећа у области шумарства и заштите природе о већем учешћу мастер инжењера и доктора наука на руководећим позицијама и о већим зарадама,
- индикатор успешности већи број високо образованих стручњака на руководећим позицијама предузећа; мин. 60% студената који заврше ОАС наставља школовање на МАС; минимум 20% студента који заврше МАС наставља студирање на ДАС.

10. Едукација јавности о значају одрживог развоја шумарства у XXI веку (еколошке, заштитне, социо-економске и привредне функције шума), с посебним акцентом на прилагођавање и ублажавање негативних ефеката климатских промена, загађења ваздуха, повећање обима коришћења обновљивих извора енергије, одрживо коришћење дрвних и недрвних шумских производа, одрживо коришћење шумских генетичких ресурса, као и осталих потенцијала шуме, климатски адаптирано пошумљавање итд. – шуме као услов опстанка савремене цивилизације.

- временски оквир: краткорочни циљ (1-3 године),
- мере за реализацију: знатно веће присуство наставника и сарадника Одсека у медијима (електронским и штампаним), радионицама и округлим столовима, који за тему имају шумарство и заштиту природе,
- индикатор успешности: промена перцепције јавности према шумарству; подршка јавности и учешће у различитим акцијама које за циљ имају повећање шумовитости Србије и заштиту природе; већи број уписаних студената на ОАС.

Б. НАУКА

11. Подизање квалитета научно-истраживачког рада.

- временски оквир: средњорочни циљ (3-5 година),
- мере за реализацију: јачање тимског рада на научним пројектима и у објављивању научних резултата; заједнички партиципација са међународним научним конзорцијумима и организацијама за пројекте ЕУ, ФАО итд; интензивнији менторски рад с наставно-научном подмлатку у истраживачком раду,
- индикатор успешности: већи број научних пројеката; већи број објављених радова у високо ранжираним домаћим и међународним часописима; регистровани патенти и научна решења; већи број истраживача који испуњавају услове за учешће у мултидисциплинарним домаћим и међународним научним пројектима.

12. Наставна база Гоч као савремени тренажни и едукативни центар регионалног значаја, наставна база Дебели Луг као тренажни и едукативни центар националног значаја.

- временски оквир: средњорочни циљ (3-5 година),
- мере за реализацију: у сарадњи са надлежним министарствима – проглашење Наставних база за регионални, односно национални едукативни и тренажни центар,
- индикатор успешности: боља функционална опремљеност; дефинисани и издвојени објекти на терену; семинари, округли столови и тренинзи регионалног и националног значаја.

13. Јачање сарадње са међународним научним и стручним институцијама и организацијама које су блиске шумарском и сектору заштите природе (IUFRO; EFI; WWF; IUCN; BIOEAST; FAO; EUFORGEN, итд) - подизање научног и стручног кредибилитета у међународним оквирима.

Бр.	Мере за реализацију	Временски оквир	Индикатори успешности
1.	чланство у свим релевантним међународним научним и стручним институцијама и организацијама	краткорочни (1-3 године)	потписивање споразума о сарадњи
2.	заједничко учешће у пројектима	краткорочни (1-3 године)	пријава на мин 2 конкурса за заједнички пројекат на годишњем нивоу
3.	заједничко публикавање научних и стручних радова, монографија, и сл	средњорочни (3-5 година)	публиковано мин 5 радова на годишњем нивоу са истраживачима запосленим у овим институцијама
4.	организовање симпозијума и округлих столова	средњорочни (3-5 година)	организован 1 симпозијум у сарадњи са овим институцијама у периоду од 2 године

14. Јачање сарадње са националним научним и стручним институцијама и организацијама из области шумарства и повезаних сектора и области (дрвна индустрија, водопривреда, заштита животне средине, заштита природе, климатске промене, пољопривреда, рурални развој, привредни сектор итд.).

- временски оквир: средњорочни циљ (3-5 година),
- мере за реализацију: потписани уговори о ПТС,
- индикатор успешности: заједничко учешће у пројектима; заједничко публикавање научних и стручних радова, монографија итд; организовање симпозијума и округлих столова; креирање стратегија итд.

15. Унапређење издавачке делатности.

- временски оквир: средњорочни циљ (3-5 година),
- мере за реализацију: унапређење квалитета и цитираности научних и стручних радова публикованих у часописима Гласник Шумарског факултета и SEEFOR,
- индикатор успешности: Гласник Шумарског факултета и SEEFOR на међународној (SCI) листи часописа.

В. СТРУКА

16. Унапређење сарадње са институцијама државне управе надлежним за шумарство (МПШВ-Управа за шуме) и екологију (МЗЖС).

- временски оквир: средњорочни циљ (3-5 година),
- мере за реализацију: учешће представника Одсека у креирању регулаторних оквира (програми, стратегије, закони и подзаконска документа) и стратешких планова у шумарству и повезаним секторима,

- индикатор успешности: наставници као чланови радних тела и комисија за припрему закона и стратегија из области шумарства и повезаних сектора; учешће у јавним расправама.

17. Унапређење сарадње са ЈП у шумарству и заштити природе.

- временски оквир: средњорочни циљ (3-5 година),
- мере за реализацију: учешће представника Одсека у стручним, управним и надзорним органима јавних и других предузећа за газдовање шумама,
- индикатор успешности: уговори о ПТС (консултативне услуге, стручни пројекти, заједнички наступи у медијима итд), саветодавна и контролна улога везана за пословну политику ЈП.

18. Унапређење сарадње са организацијама и представницима шумарства приватног сектора (МСП, ВПШ), цивилног сектора (НВО) и локалне самоуправе.

- временски оквир: средњорочни циљ (3-5 година),
- мере за реализацију: учешће у заједничким пројектима и едукацији представника приватног сектора, НВО и локалних самоуправа; развој образовних програма и програма стручне обуке за потребе приватног и невладиног сектора у шумарству и заштити природе,
- индикатор успешности: повећање могућности запошљавања дипломираних студената у МСП и удружењима ВПШ.

19. Дефинисање и унапређење односа Одсека са струковним организацијама (Савез инжењера и техничара, Комора инжењера шумарства, итд).

- временски оквир: средњорочни циљ (3-5 година),
- мере за реализацију: учешће наставника у изради статута струковних организација и дефинисању њихове улоге у шумарству и заштити природе; учешће у комисијама за лиценцирање,
- индикатор успешности: повећање сарадње са струковним организацијама у процесу лиценцирања и обуке инжењера шумарства итд.

20. Јачање сарадње са дијаспором и оснивање Алумни клуба.

- временски оквир: средњорочни циљ (3-5 година),
- мере за реализацију: *web portal* Одсека за шумарство, *on-line* регистрација бивших студената Одсека за шумарство, форуми; предавања по позиву,
- индикатор успешности: учешће у активностима Одсека за шумарство.

Скраћенице:

- УН – Уједињене нације
- ЕУ – Европска унија
- ШФ – Шумарски факултет
- ЈП – Јавно предузеће
- ОАС – Основне академске студије
- УНБГД – Универзитет у Београду
- МАС – Мастер академске студије
- ДАС – Докторске академске студије
- IUFRO - International Union of Forest Research Organizations - Међународна организација за истраживање шума
- EFI - The European Forest Institute - Европски шумарски институт
- WWF - World Wide Fund for Nature - Светска фондација за природу
- IUCN: International Union for Conservation of Nature - Међународна унија за заштиту природе
- BIOEAST - The Central-Eastern European Initiative for Knowledge-based Agriculture, Aquaculture and Forestry in the Bioeconomy - Централно-источна европска иницијатива за пољопривреду, аквакултуру и шумарство у биоекономији која се заснива на знању
- FAO - The Food and Agriculture Organization of the United Nations - Организација за храну и пољопривреду Уједињених нација
- EUFORGEN - European Forest Genetic Resources Programme - Европски програм шумских генетичких ресурса
- ПТС – Пословно техничка сарадња
- МПШВ – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде
- МЗЖС – Министарство заштите животне средине
- МСП - Мала и средња предузећа
- ВПШ - Власници приватних шум
- НВО - Невладине организације